

SOLT Serbian Module 8 Lesson 3

Socio-economics

During this lesson, the students will learn about the socio-economics. Under this Terminal Learning Objective, the students will learn one task. At the end of the lesson, the students will be able to:

1. **Discuss social-economic development in the target region.** This task will include:
 - Discuss employment situation
 - Discuss social-classes in TR & US
 - Compare the socio-economical development of the TR with US

Tip of the day

Просечни минимум is the amount the government deemed necessary in order for an individual to cover the basic necessities of life for one month's time. It is used as an economic indicator to measure economic growth and inflation in different areas.

Exercise 1

Work in groups of three. Each group should come up with five terms or words that have some connection with socio-economics and write their meaning in Serbian. You are free to use your dictionary.

Exercise 2

Recognize these cognates and terms.

1. пролетеријат
2. капитализам
3. социјализам
4. марксизам
5. лењинизам
6. комунизам
7. класе
8. средња класа
9. богата класа
10. сиромашна класа

Exercise 3

Read the dialogue between Владимир and Robert about the employment situation in the FRY and answer the questions.

Владимир: Роберте шта си ти по занимању?

Роберт: Ја сам економиста.

Владимир: Да ли имаш **стални** посао?

permanent

Роберт: Имам. Радим већ 5 година за исту фирму.

За сада је све у реду, али тешко је рећи да ли ће тако да буде и даље. Код нас у Америци људи често мењају посао **зависно од** ситуације, од **пословања** фирме итд.

depending on, management

Владимир: То је потпуно **супротно** од нас. Код нас у Југославији људи обично раде цели живот за једну фирму или предузеће. Где почну да раде ту и зараде пензију. Код нас није **уобичајено** да се људи често **селе** због посла из једног места у друго.

opposite

Роберт: Да ли си ти задовољан својим послом?

Владимир: Није лоше. Било би боље да могу више да зарађујем, али кад видим своје пријатеље без посла онда кажем себи да сам сретан.

usual, to move

Роберт: Да ли је незапосленост у Југославији велика?

Владимир: Чини ми се да никад није била већа. Можда ће се нешто променити ускоро.

1. Да ли је Роберт запослен?
2. Шта је по занимању?
3. Где ради?
4. Да ли Владимир има стални посао?
5. Коју разлику између Америке и Југославије спомиње Владимир?
6. Да ли је Владимир задовољан својим послом?
7. Да ли у Југославији влада велика незапосленост?

Exercise 4

Read the news excerpt below and answer the questions.

Биро за запошљавање у општини М... је регистровао 8935 незапослених лица крајем 2000. године. Од укупног броја незапослених, 315 су војни инвалиди, а 425 су избеглице. Према подацима бироа за запошљавање 30 незапослених има диплому високе школе, 1500 има завршену средњу школу или занат, а највише незапослених има само основно образовање.

1. What institution has provided the information about the number of unemployed people?
2. For which year is this information provided?
3. According to the article, how many people are unemployed?
4. How many unemployed people are refugees?
5. What kind of education do the majority of unemployed people have?
6. How many of those unemployed are highly educated?

The Conditional

The conditional in Serbian is formed from special forms of the verb БИТИ plus the Active Past Participle of the verb:

<u>Singular</u>	<u>Plural</u>
ја бих	ми бисмо
ти би	ви бисте
он би	они би

Examples:

Ја бих читао књигу. *I would read a book.*
То би било лепо. *That would be nice.*

*Please note that in the colloquial Serbian, the form **БИ** is used for all persons, both singular and plural.

A real conditional may be in the present, future or past.

1. A conditional clause expressing a present real condition uses the present tense.

Examples:

Ако радиш, за себе радиш. *If you work, you work for yourself.*
Ако хоћеш да му помогнеш, требаш то одмах да урадиш.
If you want to help him, you should do that at once.

2. A conditional clause expressing a past real condition uses the past tense.

Examples:

Ако сте прочитали књигу, вратите је.
If you have read the book, return it to me.
Ако си знао да он долази, зашто ми ниси јавио?
If you knew that he was coming, why didn't you let me know?

3. A conditional clause expressing a future real condition uses the exact future or imperfective verbs.

Examples:

Ако будеш добар студент, добићеш стипендију.
If you are a good student, you will get a scholarship.

Exercise 1

Complete the sentences below. Compare your work with the rest of the class.

1. Ја бих желео _____.
2. Он би хтео _____.
3. Они би требали _____.

Exercise 2

Work with a partner. Form the sentences using the scrambled words given below.

Example:

радо / ми / дошли / бисмо
Ми бисмо радо дошли.

1. бисмо / их / радо / позвали / ми
_____.
2. пада / снег / нећемо / ако / доћи
_____.
3. ако / сутра / имала / будем / времена / доћи ћу / на / кафу /
_____.
4. будеш / на време / дошао / ако / то / заједно / ћемо / урадити
_____.
5. си / посао / ако / завршио / можеш / идеш / да
_____.

би́ро за запошљавање	unemployment bureau
бога́т, а, о (m, f, n)	rich
дво́струко	twice
зависно од	depending on
заинтересова́н, а, о (m, f, n)	interested
зана́т, и	trade; profession, vocation
кама́та, е	interest rate, s
конку́рисати	to apply for
напо́ран, а, о (m, f, n)	strenuous
неда́вно	recently
незапосле́н, а, о (m, f, n)	unemployed
незапосле́ност	unemployment
обја́вљивати (impf.) обја́вити (pf.)	to announce; to publish
организова́н, а, о (m, f, n)	organized
отказ, и	notice of termination, resignation...
отпла́та, е	paying off
плаћа́ње, а	payment, s
побољша́вати (impf.) побољша́ти (pf.)	to improve
погорша́вати (impf.) погорша́ти (pf.)	to get worse
подне́ти оставку	to resign
послова́ње, а	management, s
преде́ност, и	priority; preference
прија́вити се	to register
продукти́ван, а, о (m, f, n)	productive
расписа́вати (impf.) расписа́ти (pf.)	to announce; to post
рата, е	installment, s
Савезни завод за статистику	Federal Statistical Office
самоста́лан, а, о (m, f, n)	independent
сели́ти се (impf.) пресе́лити се (pf.)	to move
сиромаша́н, а, о (m, f, n)	poor
ста́лни, ста́лна, ста́лно (m, f, n)	permanent
стипенди́ја, е	scholarship, s
супро́тан, а, о (m, f, n)	opposite
уобича́јен, а, о (m, f, n)	usual

Unemployment

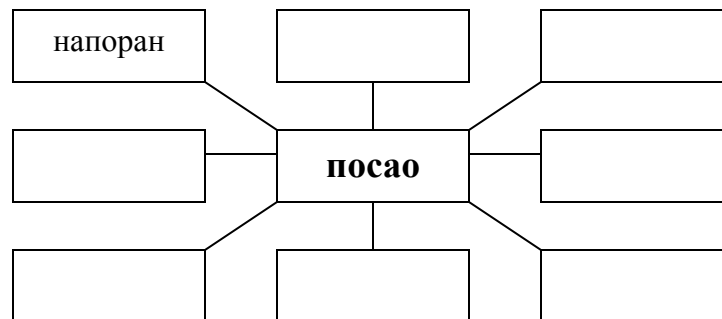
According to the data from the year 2000, the FR of Yugoslavia is facing a large unemployment rate and a lack of employment opportunities. The official unemployment rate in the country is 50%, while the largest unemployment rate is in Kosovo. Right now in the FRY, there is a small percentage of very wealthy people who live quite extravagantly. Most people earn just more than the minimum wage. The standard of living and the quality of life have declined in the last ten years. As a result of this situation, the country's middle class has been basically wiped out.

Activity 1

You and your partner want to talk about your jobs. In order to do that, each of you should fill in the boxes below with the descriptive words that best describe your job. One word is already given to you. Give an explanation for every word that you used for your job description. Follow the example below.

Example: Мој посао је **напоран** зато што радим 10 часова дневно. Etc.

Activity 2

Read the job advertisement below. Find out if your partner could apply for this type of job by asking questions about his/her educational background, experience, interests, etc. Remember, your questions will be based on the information you find in the advertisement. Report your findings to the class stating the reasons why your partner can or cannot apply for this particular job.

Нашој фирми у Београду, која послује у области спољне трговине и транспорта, хитно је потребан економиста. Обраћамо се свима са вишим или високим економским образовањем да се јаве на наш оглас. Предност ће имати кандидати са најмање 3 године радног искуства, познавањем компјутера и енглеског језика. Од кандидата се очекује да буду ефикасни, добро организовани, флексибилни и да могу да раде самостално. Плаћање по договору.

Activity 3

Provide the answers to the following questions based on the information found in the advertisement from the previous activity.

1. Каква позиција се нуди у овом огласу?
2. Чиме се бави фирма која је расписала оглас?
3. Какво образовање требају да имају кандидати за овај посао?
4. Какве друге карактеристике кандидати морају да имају?
5. Колика ће бити плата за овај посао?
6. Ко ће имати предност за добијање овог посла?

Activity 4

You and your Serbian counterpart are discussing the socio-economic situation in the USA and the FR of Yugoslavia. Ask each other questions given below. Use your previous knowledge about the economy of the FRY in order to provide the answers.

Каква је ситуација са запошљавањем у твојој земљи?

Каквим послом се бавиш?

Да ли волиш свој посао?

Да ли желиш да промениш свој посао? Зашто?

Да ли имаш пословне планове за следећих 10 година?

Да ли се економија твоје земље побољшала или погоршала задњих година?

Који су разлози за то побољшање/погоршање?

Шта мислиш како се ситуација може поправити?

Да ли у твојој земљи има више сиромашних или богатих људи?

Да ли твоји пријатељи припадају сиромашној, средњој или богатој класи?

Activity 5

Read the following article and decide if the statements are true or false. Compare your work with a partner.

Недавно је објављен оглас у којем се позивају сви грађани да конкуришу за стамбене кредите. С тим кредитима грађани би могли да купе нове станове. Кредити се одобравају на 20 година са годишњом каматом од пет одсто. Тридесет одсто учешћа мора бити у девизама. Цена станова износи седамнаест хиљада динара по квадратном метру. Планира се да се за десет година направи око сто хиљада станова. Станови се могу платити одмах, а могућа је и отплата на рате.

	T	F
1. According to the article, only rich people can apply for the loans to buy apartments.	_____	_____
2. The loans are approved for a period of 20 years.	_____	_____
3. The interest rate is five percent per year.	_____	_____
4. The apartment price is 17,000 din. for each square foot.	_____	_____
5. It is possible to do installment payments.	_____	_____

Activity 1

Marko went to the unemployment bureau this morning to find out if there are any job openings that he could apply for. Listen to his conversation with the clerk and answer the questions.

1. What kind of job is Marko looking for?
2. What kind of educational background does he have?
3. Did he find any job opening in his field today?
4. What types of jobs are offered today?
5. When can Marko see the new job ads?
6. Does he need to come to the bureau again?

Activity 2

Take the role of an American reporter who wants to interview people on the streets of Belgrade (your partner). Find out what social class they belong to, what their income is and where they are working. Your partner will choose one of the occupations given below.

school teacher
hair dresser
doctor
businessman
factory worker

Activity 3

You are helping your friend to find a job and are looking through the ads. Which ad would interest your friend if he/she:

1. knows everything about cars?
2. has a degree in economy?
3. has a job as a sports trainer?
4. has a high technical education and speaks a foreign language?

A. Спортска дворана има три отворене позиције за тренере пливања, кошарке и одбојке. Кандидати треба да се јаве на шалтеру дворане...	Б. Локалној фирми хитно потребан шеф рачуноводства. Кандидати треба да имају две године искуства и познавање компјутера. Тел. 455-8764	Ц. Позната фирма која послује са иностранством расписује оглас за компјутер програмере. Предност имају кандидати са 5 година искуства и познавањем једног страног језика. Тел. 223-8111	Д. Хитно потребан ауто-механичар за локалну радионицу. Заинтересовани да се јаве на телефон 233-6755
---	--	---	--

Activity 4

Match the following descriptions with their key words on the right hand side. The keywords are given in the Nominative case. Check your work with a partner.

1. Онај који нема посла.	А. радна књижица
2. Онај који води компанију.	Б. биро за запошљавање
3. Ситуација када нема посла.	Ц. отказ
4. Место где се тражи посао.	Д. новине
5. Огласи се објављују у.... ?	Е. директор
6. Сваки запослени у Југославији мора имати..... ?	Ф. незапосленост
7. Милан није добро обављао свој посао и зато је добио.....?	Г. незапослен

Activity 5

Read the excerpt from the newspaper and answer the questions.

Плате и пензије у Црној Гори двоструко су веће него у Србији. Ове податке је дао Савезни завод за статистику. Просечна пензија за март у Црној Гори је износила 169 марака, а најнижа пензија у Србији у истом месецу је износила 640 динара. Просечна плата у Црној Гори је 181 намачка марка, а у Србији 1866 динара.

1. According to the article, what kind of comparison was made between Montenegro and Serbia?
2. In which republic are the salaries and pensions higher?
3. What type of currency is in use in Montenegro?
4. What institution provided this information?

Activity 6

Read the text below and answer the questions. Refer to the vocabulary list for the new words.

Омладинска задруга је студентска организација основана 1992. године. Главни циљ ове организације је проналажење послова члановима задруге, који су обично студенти. На тај начин студенти добијају радно искуство и продуктивно користе своје слободно време. Омладинска задруга запошљава око 850 младих људи у 200 радних организација. Послови које обављају студенти су различити: рад на компјутерима, администрација, трговина и тако даље. Омладинска задруга учествује и у хуманитарним акцијама, спонзорише спортске и музичке приредбе и даје стипендије за децу без родитеља.

1. What type of organization is described in this article?
2. What is the main role of this organization?
3. When was it founded?
4. What types of jobs does this organization offer most?
5. What other activities does this organization provide?

Activity 1

Prepare a short report about unemployment in the U.S. Mention the approximate percentage of the unemployed, if the unemployment is now greater or less than it was ten years ago, if the unemployed are getting any allowance from the government. Report your findings to the class the next day.

Activity 2

Listen to the conversation between Марија and Јелена and decide if the answers are true or false.

	T	F
1. Maria has found a job in Belgrade.	_____	_____
2. Maria has been working for a year now.	_____	_____
3. Jelena is still unemployed.	_____	_____
4. Maria said that her company is looking for a lawyer.	_____	_____